



„FIT4WORK“



PRIRUČNIK ZA PREDAVAČE I MENTORE U PROJEKTU „FIT4WORK“

„Povećanje zapošljivosti i socijalnog uključivanja
ranjivih skupina kroz inovativan pristup i
praktično osposobljavanje u sektoru turizma i
ugostiteljstva.“

Split, 2022.

**PRIRUČNIK ZA PREDAVAČE I MENTORE U PROJEKTU
„FIT4WORK“**

Nakladnik: Turističko-ugostiteljska škola, Split, A.G. Matoša 60, 21000 Split

Odgovorni urednik

Ivo Bilić, dipl. ing.
Ravnatelj Turističko-ugostiteljske škole u Splitu

Glavni urednik

Slaven Škrabić, Univ.spec.oec.

Recenzenti

prof. dr. sc. Smiljana Zrilić (Sveučilište u Zadru)

dr. sc. Mila Bulić (Filozofski fakultet u Splitu)

Ova publikacija izrađena je uz pomoć sredstava Europske unije.
Sadržaj ove publikacije isključiva je odgovornost autora i ni na koji se način ne može smatrati
da odražava gledišta Europske unije.

Digitalno izdanje: ISBN 978-953-58961-2-8

Priručnik za predavače i mentore u projektu Fit4Work „Povećanje zapošljivosti i socijalnog uključivanja ranjivih skupina kroz inovativan pristup i praktično osposobljavanje u sektoru turizma i ugostiteljstva“ jedan je od ishoda projekta Fit4Work.

Broj projekta: UP.02.2.2.03.0029

Više o projektu: <http://www.fit4work.hr>

Koordinator: Turističko-ugostiteljska škola, Split

A.G. Matoša 60, 21000 Split, Republika Hrvatska

Sadržaj

UVODNIK	V
INVALIDNOST – PREPREKE I KAKO IH SVLADATI.....	1
Mirka Brkić	
METODOLOGIJA IZRADE PROGRAMA OSPOSOBLJAVANJA I USAVRŠAVANJA – ISHODI UČENJA	17
Ivo Bilić	
MEKE VJEŠTINE – ASERTIVNO PONAŠANJE, TIMSKI RAD	33
Nataša Stefanovski	
NOVE METODE POUČAVANJA I PEDAGOŠKO – PSIHOLOŠKE VJEŠTINE POTREBNE ZA POUČAVANJE NA RADU.....	49
Ivana Batarelo Kokić • Ines Blažević	
NOVE METODE POUČAVANJA – ZA MENTORE U PROJEKTU	63
Ivana Batarelo Kokić • Ines Blažević	
OSNOVNE ANDRAGOŠKE VJEŠTINE	73
Ivana Batarelo Kokić	

POGLAVLJE 5

Nove metode poučavanja – za mentore u projektu

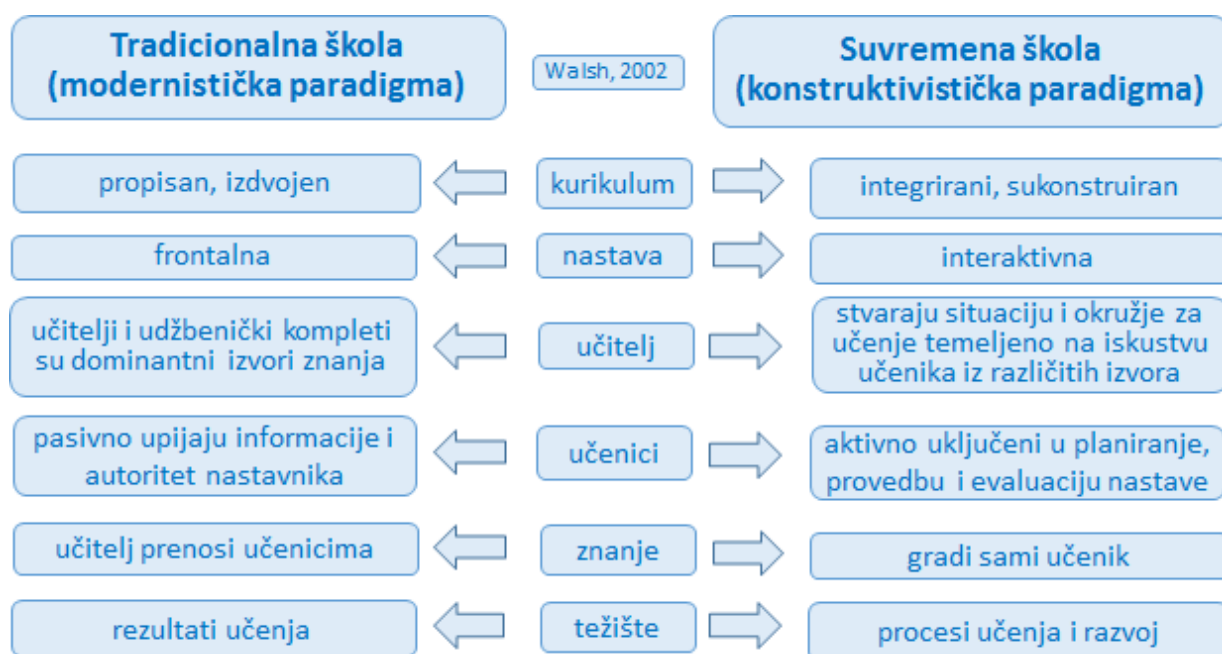
Ivana Batarelo Kokić i Ines Blažević

Nove metode poučavanja

Kada danas govorimo o suvremenoj nastavi onda je zasigurno pojam koji se vezuje uz suvremenu nastavu pojam nastave usmjerene na učenika. Usporedno sa suvremenom nastavom govorimo o tradicionalnoj nastavi, odnosno nastavi usmjerenoj na učitelja. Glavna odrednica nastave usmjerene na učenika je aktivno učenje kao svaki onaj oblik učenja u kojemu učenik nije pasivni promatrač nego sudionik koji radom na izvršenju određenoga zadatka ili više zadataka pridonosi svom razvoju u kognitivnom, afektivnom ili motoričkom području povezanim s ciljem učenja (Matijević, Radovanović, 2011).

Uz aktivno učenje, kada govorimo o nastavi usmjerenoj na učeniku, od neupitne je važnosti učenicima holistički i humanistički pristupiti te dati naglasak na interakcijsko-komunikacijskom vidu odgoja. U tablici 1. su prikazane odrednice tradicionalne škole temeljene na modernističkoj paradigmi odnosno suvremene škole temeljene na konstruktivističkoj paradigmi (Walsh, 2002).

Tablica 1. Odrednice tradicionalne i suvremene škole



Analizirajući odrednice tradicionalne i suvremene škole jasno je vidljivo kako se od suvremene škole odnosno nastavnika očekuje kako će osmišljavati nastavu novim metodama poučavanja koje će poticati aktivno učenje učenika. U tom smislu govorimo o strategijama aktivnoga učenja koje nose obilježja istraživanja i rješavanja problema te simulacije i igre u području socijalnoga učenja (Matijević, Radovanović, 2011, 124). Socijalno učenje nužno uključuje rad u različitim socijalnim oblicima rada, a prvenstveno se to odnosi na rad u paru i rad u skupinama. Sve nadalje predstavljene aktivnosti koje su usmjerene na aktivno učenje se uglavnom i realiziraju u paru ili u skupinama.

1. Podjela u skupine

Prije realizacije bilo koje aktivnosti u skupinama izuzetno je važno učenike podijeliti u skupine i nastojati to činiti svaki puta na različite načine. Prednosti različitih podjela u skupine je međusobno upoznavanje sa svim učenicima kao i izbjegavanje formiranja istih skupina te jednakih uloga unutar njih pr. često pojedinci najviše/najmanje sudjeluju u uvriježenim skupinama.

Postoje različiti načini formiranja skupina, a neki od njih su sljedeći:

- pomoću papirića ili spajalica istih boja pri čemu učenici izvlače pojedini papirić/boju te poslije formiraju skupinu prema boji
- prema abecednom redu
- prema boji pr. majice, kose, očiju
- tzv. puzzlama.

Puzzle – podjela u skupine



Slika 1. Puzzle – podjela u skupine

Slika 1. prikazuje primjer podjele u skupine. Opis navedenoga primjer bi bio sljedeći. Nastavnik pripremi 5 fotografija (pr. različita zanimanja: konobar, kuhar, slastičar, barmen, concierge). Fotografije izreže na ukupno onoliko dijelova koliko je učenika. Svaki učenik uzme jedan komad fotografije te međusobno u razredu traže ostatak fotografije te u skladu s dobivenom fotografijom formiraju skupinu. Nakon što su sastavili fotografiju mogu im se dati različiti zadatci pr. opisa fotografije, osmišljavanje priče na temu fotografije, pisanje teksta,...

2. Tablica – Što znam / saznao sam / želim saznati

Jedna od aktivnosti koja se može koristiti u različitim dijelovima sata, a koja prvenstveno povezuje prethodna iskustva, nova saznanja te otvara nova pitanja za razmišljanje je tzv. Tablica: Što znam / saznao sam /želim saznati. Na početku nastavnoga sata nastavnik može svakome učeniku, u paru ili čak u skupini dati tablicu sa tri stupca kao što je prikazano u tablici 2. Što znam / saznao sam / želim saznati.

Tablica 2. Što znam / saznao sam / želim saznati

ŠTO ZNAM	SAZNAO SAM	ŽELIM SAZNATI

Na početku sata u stupac *Što znam* učenici zapisuju što znaju o navedenom nastavnom sadržaju koji obrađuju. Ovim dijelom nastavnik može jasni vidjeti prethodna znanja i iskustva učenika.

Nakon obrade u stupac *Saznao sam* upisuju što su novo saznali te na taj način se može ponoviti obrađivani nastavni sadržaj.

Na kraju nastavnoga sata učenici popunjavaju stupac *Želim saznati* na način da upisuju što još žele novo saznati. Podatci iz ovoga stupca mogu biti nastavnicima poticaj za daljnju širu obradu nastavnoga sadržaja, ali i istraživački zadatak ili zadatak za domaći rad za učenike.

3. Strategije učenja s kreativnim nalaženjem ideja za rješavanje problema

3. 1. Oluja ideja

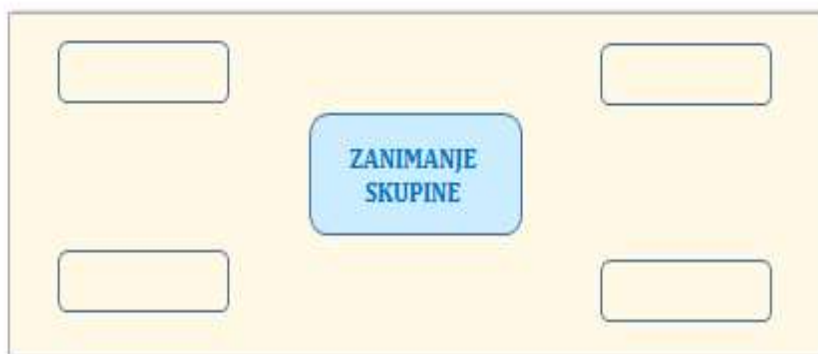
Oluja ideja je poznata strategija učenja koja se izvorno naziva brainstorming, ali postoji i njena modifikacija brainwriting (Matijević, Radovanović, 2011 prema Pečjak, 1989). Brainstorming se najčešće koristi na početku nastavnoga sata i traje najviše do 5 minuta. Realizira se na način da se izgovori pojam ili prikaže slika te učenici izgovaraju asocijaciju na isto. Poželjno je asocijacije zapisati te potom analizirati. Brainwriting se realizira na sličan način, ali učenici umjesto da izgovaraju zapisuju asocijacije na papir te papire predaju nastavniku. Kod brainwritinga učenici su mnogo otvoreniji jer anonimno zapisujete ideje i ne trebaju naglas izgovarati asocijacije.

3. 2.Vrtuljak znanja

Vrtuljak znanje je slična aktivnosti oluji ideja, a realizira se na način kako je navedeno na slici 2. Vrtuljak znanja.

Vrtuljak znanja

- Svaka skupina dobije papir na kojem na sredini piše *tema/ključni pojam*.
- Papir kruži od jednog do drugog člana skupine te svaki od njih napiše asocijaciju na temu/ključni pojam.
- Tijekom rada **ne razgovaraju!**
- Pisanje završava kad se iscrpe asocijacije na temu. Ukoliko netko nema asocijacije prosljedi drugome.
- Slijedi analiza zapisanog!



Slika 2. Vrtuljak znanja

Vrtuljak znanja je aktivnost koja potiče rad svih učenika u skupini. S obzirom na pravilo da ne smiju razgovarati te se na taj način eliminira mogućnost ometanja drugih. Prednost ove aktivnosti nalazi se u tome što čitajući odgovore drugih dobiju i sami asocijacije na zadanu temu.

Aktivnost se može koristiti u bilo kojem dijelu sata: u uvodu kao utvrđivanje dosadašnjega znanje, prilikom obrade ili u etapi ponavljanja.

3.3. Vennov dijagram

Vennov dijagram je aktivnost koja se radi u paru. Svaki par dobije papir s nacrtane dvije kružnice koje se sijeku u sredini. Iznad kružnica se napišu pojmovi koji se uspoređuju. Ispod svakoga pojma pišu se njegove posebnosti, a u središnji dio gdje se sijeku zajedničke karakteristike. Primjer navedenoga se može vidjeti na slici 3. Vennov dijagram.



Slika 3. Vennov dijagram

Prednosti ove aktivnosti se prvenstveno nalazi u dubljem promišljanju o navedenim pojmovima kao i logičkom promišljanju i uspoređivanju istih. Aktivnost se može koristiti u svim etapama nastavnoga sata.

4. Studij slučaja i simulacija

Studij slučaja (eng. case study) kao didaktička strategija može biti povezana s rješavanjem problema, a može poprimiti i obilježja simulacije (Matijević, Radovanović, 2011, 127). Pri korištenju ove aktivnosti proučava se određeni slučaj napisan u pisanom obliku te učenici analiziraju slučaj u skladu s uputama nastavnika.

Simulacija je aktivnost koja se najčešće koristi u situacijama socijalnoga učenja gdje učenici dobiju upute o određenoj temi koju trebaju proučiti, osmisliti kako riješiti i rješenje simulirati. Simulacija omogućuje razvoj prvenstveno važnih odgojnih ciljeva, a potom i ostalih pedagoško-psiholoških vještina kao što je komunikacija, interakcija, empatija, suradnja i slične.

5. Igra uloga

Igra uloga je aktivnost koja se često koristi u različitim oblicima osposobljavanja kada se učenike stavlja u situacije da odglume potencijalne situacije s kojima će se susretati. Prilikom igranja igre uloge učenici razvijaju senzorne, intelektualne i manualne sposobnosti, ali nadasve socijalne jer omogućuje dublje shvaćanje nekih međuljudskih odnosa što je od izuzetnoga značaja za daljnji profesionalni i privatni život. Matijević, Radovanović (2011, 131) prema Staton (1965, 189) navode sedam osnovnih koraka za postizanje odgovarajućih učinaka igranjem uloga:

- odrediti cilj epizode
- konstruirati situaciju kojom će se taj cilj postići
- odrediti uloge i odabrati sudionike
- pripremiti slušatelje i sudionike za epizodu
- odigrati situaciju
- analizirati epizodu
- procijeniti, rezimirati i raspravljati o epizodi.

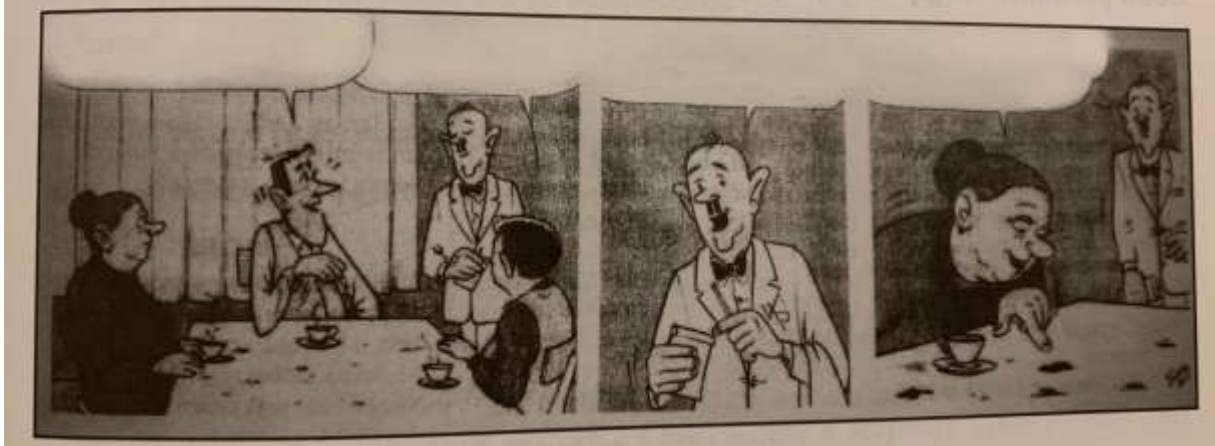
Glavna preporuka u realizaciji je ne dugo trajanje igranja same uloge i obavezna analiza iste.

6. Strip u nastavi

Posljednjih godina u školama se počela primjenjivati aktivnost u kojoj se koristi strip u nastavi kao oblik izražavanja učenika. Ponekad se ova aktivnost postavi na način da učenici samostalno izrađuju strip: sliku i riječi, a ponekad prema matrici stripa pišu odgovore. Matijević, Radovanović (2011, 137) donose primjer jednoga takvoga stripa što je vidljivo iz slike 4. koja prikazuje matricu stripa za kreativno pisanje i slike 5. koja prikazuje izvornik stripa.

Kada učenici dobiju matricu mogu u paru popunjavati tekst te ga potom prezentirati ostalim učenicima u razredu. Po završetku rada prikaže se izvornik stripa te se uspoređuju matrica i izvornik.

Matrica stripa za kreativno stvaranje



Slika 4. Matrica stripa za kreativno stvaranje

Izvornik stripa



Slika 5. Izvornik stripa

Strip u nastavi je za učenike izuzetno motivirajuća strategija aktivnoga učenja koja se također može koristiti u bilo kojoj etapi nastavnoga sata.

Literatura

- Matijević, M., Radovanović, D. (2011). *Nastava usmjerena na učenika*. Zagreb: Školske novine.
- Walsh, K. B. (2002). *Kurikulum za prvi razred osnovne škole: razvojno primjereni program za djecu od 6 do 7 godina: stvaranje razreda usmjerenog na dijete: priručnik za učitelje*. Zagreb: Pučko potvoreno učilište Korak po korak.

